

T.C. Resmî Gazete

İsis tarihi: 7 Teşrinievvel 1336

İdare ve yazı işleri için
Başvekâlet Neşriyat Müdürlüğüne
müracaat olunur

13 KÂNUNUEVVEL 1934

PERŞEMBE

SAYI: 2879

KANUNLAR

Bazı kisvelerin giyilemeyeceğine dair kanun

Kanun №: 2596

Kabul tarihi: 3/12/1934

Madde 1 — Her hangi din ve mezhebe mensub olurlarsa olsunlar ruhanilerin mabet ve ayinler haricinde ruhanî kisve taşımaları yasaktır.

Hükûmet her din ve mezhepten münasip göreceği yalnız bir ruhaniye mabet ve ayin haricinde dahi ruhanî kıyafetini taşıyabilmek için muvakkat müsaadeler verebilir. Bir müsaade müddetinin hitamında onun aynı ruhanî hakkında yenilenmesi veya bir başka ruhaniye verilmesi caizdir.

Madde 2 — Türkiyede kanuna tevfikân teşekkül etmiş ve edecek olan izcilik ve sporculuk gibi topluluklar ve cemiyet ve kulüb gibi heyetler ve mektebler mahsus kıyafet, alâmet ve levazım taşımak istedikleri zaman yalnız nizamname veya talimatname ile muayyen tiplere uygun kıyafet, alâmet ve levazım taşıyabilirler.

Madde 3 — Türkiyede bulunan Türklerin ve yabancıların, yabancı memleketlerin siyaset, askerlik ve milis teşekkülleri ile münasebetli kıyafet ve alâmetlerini ve levazımını taşımaları yasaktır.

Madde 4 — Ecnebi teşekkül mensublarının kendi kıyafet, alâmet ve levazımları ile Türkiyeyi ziyaret etmeleri, İcra Vekilleri Heyetince tayin olunacak mercilerin müsaadesine tâbidir.

Madde 5 — Türkiye Devleti nezdine memur bulunanların kıyafetleri beynelmilel mer'î âdetlere tâbidir.

Müsaadei mahsusa ile gelen yabancı memleketler kara, deniz, hava kuvvetlerine mensub kimselerin resmî üniformalarını nerelerde ve ne zaman taşıyabilecekleri İcra Vekilleri Heyeti kararla tayin olunur.

Madde 6 — Bu kanunun tatbik suretini gösterir bir nizamname yapılır.

Madde 7 — Birinci maddenin hükümleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay sonra ve diğer maddelerin hükümleri kanunun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 8 — Bu kanunun icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.
5/12/1934

Atillâ Rasimin tahsil ücretinin Maarif Vekâleti bütçesinin "lise ve orta mekteblerle ikmal mektepleri", faslından verilmesine dair kanun

Kanun №: 2602

Kabul tarihi: 8/12/1934

Madde 1 — Kütahya Mebusu merhum Rasimin Galatasaray Lisesinde okumakta olan Oğlu Atillâ Rasimin tahsil ücreti, bu lise tahsilini bitirinceye kadar Maarif Vekâleti bütçesinin "lise ve orta mekteblerle ikmal mektepleri", faslından verilir. Sınıf geçmek noktasından diğer leyli meccanî talebe hakkında cari olacak usul Atillâ Rasim hakkında da cereyan edecektir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir,

Madde 3 — Bu kanunun icrasına Maarif Vekili memurdur.
9/12/1934

9/12/1934 tarih ve 2875 sayılı Resmî Gazetede neşredilen 2593 numaralı kanunla iştirakimiz kabul edilen (Havaî seyrüsefere mahsus beynelmilel sıhhi mukavelename)

Hükûmetlerince kendilerine verilerek usulüne muvafık olduğu anlaşılan salâhiyetnameleri hâmil bulunan, zirde vaziülümza murahhaslar, havaî seyrüseferin sıhhi kontrolünü müteakıl itilâfla tanzim etmek ümniyesile, aşağıdaki ahkâmı kararlaştırılmışlardır:

BİRİNCİ KISIM

Umumî ahkâm

Madde 1 — Yüksek Âkit Taraflar, işbu mukavelenamenin tatbikatı hususunda, aşağıdaki tarifati kabul eylerler:

I - Hava gemisi kelimesi, havadaki aksülâmelerin yardımcı-ile cevvi havada tutunabilen ve havaî seyrüsefere tahsis edilmiş olan her aleti ifade eder

İşbu mukavelename munhasıran aşağıdaki tarifât dairesine giren hava gemileri hakkında kabili tatbiktir :

1° - Azimet noktasile son karaya ineceği mahal, başka başka arazide kâin olanlar ;

2° - Azimet noktasile son karaya ineceği mahal, aynı arazi dahilinde bulunup da bu meyanda başka arazide ara duruşu yapanlar ;

3° - Konaklamaksızın birden fazla arazi - Bu arazi ister aynı Devletin, ister muhtelif Devletlerin idaresi, tabiiyeti, mandası veya nüfuzu altında olsun - üzerinden uçanlar ;

II - Müsaadeli tayyare karargâhından maksut, gümrük veya sair bir hizmete ait olarak, arazisi dahilinde bulunduğu Hükûmetin salâhiyettar makamınca sureti mahsusada irae edilerek, hava gemilerinin bir araziye duhullerinde ilk nazil olacakları veya bir araziye terklerinde sefere başlayacakları tayyare karargâhıdır.

III - Sıhî tayyare karargâhından maksut, işbu mukavelenamenin 5 inci maddesi ahkâmına tevfikân teşkil ve teçhiz edilerek memleketin salâhiyettar makamınca olsuretle irae edilmiş olan müsaadeli tayyare karargâhıdır.

IV - Tayfa kelimesi, hava gemisinin sevku idaresi veya uçuşu hususunda gemide bir vazife sahibi olan veya herhangi bir suretle geminin, yolcularının veya hamulesinin hizmetinde kullanılan her şahsı ifade eder.

V - Daire kelimesi, muayyen bir arazi parçası, yani, vüsat ve nüfusu ne olursa olsun, bir vilâyet, bir Hükûmet, bir kaza, bir eyalet, bir kanton, bir ada, bir nahiye, bir şehir, şehrin bir mahallesi, bir köy, halk yığıntıları v. s. manasına gelir.

İşbu mukavelenamenin 8 inci maddesinde derpiş edilmiş olan şerait dahilinde, bir tayyare karargâhı bir daire teşkil edebilir.

VI - Müşahede kelimesi, eşhasın sureti mahsusada ihzar olunmuş bir binada tecrit edilmelerini ifade eder.

Nezaret kelimesi, tecrit edilmemiş ve serbestçe tebdilî mekân edebilecek olan ve fakat ahvali sıhhiyelerini tayin edecek tıbbî muayeneye tâbi tutulması zımnında, gidecekleri muhtelif mahaller sıhhiye makamâtına vürutları ihbar olunan eşhası ifade eder.

VII - Gün kelimesi, 24 saatlik bir devre manasındadır.

Madde 2 — İşbu mukavelenamede tayyare karargâhlarına taallük eden hususat, deniz tayyareleriyle mümasileri aletlerin denize inmelerine tahsis edilmiş olan mahallere de şamildir.

BİRİNCİ FASIL

Sureti umumiyede tayyare karargâhları ve müstahdemini hakkında

Madde 3 — Yüksek Âkit Trafıardan her biri, kendilerine ait olan müsaadeli tayyare karargâhlarını, tahaffuzî tedabirin malûm ihtiyaçlarına tetabuk edecek ve hiç olmazsa, işbu mukavelenamenin nazarı dikkate aldığı tıbbî teftişatı icra hususunda vücuduna lüzum hâsıl oldukça bir tabibin muavenetini temine kâfi sıhî teşkilâtla teçhiz eylemeği taahhüt eyler.

Madde 4 — Arazisinin maruz kalabileceği sari hastalıklar tehlikesini nazarı itibara alarak, sıhî tayyare karargâhları tesis edip etmemek hususunun ve bu husus için müsaadeli tayyare karargâhlarından hangisinin intihabı lâzımgeldiğinin takdiri Yüksek Âkit Trafıardan her birine aittir.

Madde 5 — Sıhî tayyare karargâhında daimî surette aşağıda yazılı şeyler bulunmalıdır :

a) Tayyare karargâhında daimî surette hazır bulunmaları meşrut olmak üzere, lâakal tabip ile bir veya müteaddit sıhhiye memurundan müteşekkil bir tababet teşkilâtı ;

b) Tıbbî muayene icrasına mahsus bir bina,

c) Şüpheli mahiyette görülen mevaddın, mahallinde muayenesine imkân olmadığı takdirde, bunlardan nümune alınması-na ve berayı tahlil lâboratuara gönderilmesine muktazi alât ;

d) İcabında hastaların tecrid, nakil ve tedavileri ve bunların münferit bir surette yekdiğerleriyle temaslarını men'e matuf ve tahaffuz lâzımınıninin âmir olduğu her hangi bir tedbirin, gerek karargâh dahilinde, gerek yakınında bu iş için müstahzar binalarda tatbikını müemmin vesait ;

e) Lüzumu halinde, dezenfeksiyon, hüveyn ve haşaratın imhası, farelerin itlâfı ve işbu mukavelename ile mevzu sair tedbirin tatbikına muktazi levazım.

Sıhî tayyare karargâhı kâfi miktarda ve safiyetinde işti-bah caiz olmıyan içme suyu tertibatı ile beraber, artıklarla süp-rüntülerin refi ve kullanılmış suların tahliyesi hususunda müm-kün olan emniyeti haiz bir sistem ile mücehhez olacak ve im-kânın müsaadesi nisbetinde, farelerin tasallütundan masun bulunacaktır.

Madde 6 — Sıhî tayyare karargâhı tabibinin, salâhiyettar sıhî makama merbut bir memur olması veya o makamca kabul edilmiş bulunması muktazidir.

Madde 7 — Yüksek Âkit Trafıardan her biri, kendi sıhî tayyare karargâhlarının bir listesini, diğeri Yüksek Âkit Trafıaların husulü itilâfı zımnında, ya Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine, veya Havaî Seyrüsefer Beynelmîlel Komisyonuna tebliğ edecek ve bu müessesat da alacakları bu kabil malûmatı müte-kabilen yekdiğerine iblâğ eyleyeceklerdir.

Tebliği vaki, her tayyare karargâhının vaziyeti, sıhî tesisatı ve memurini sıhhiyesi hakkında malûmatı ihtiva eyleyecektir.

Panameriken Sıhhiye Kanunnamesine iltihak etmiş olan Yüksek Âkit Trafıarınca, işbu mukavelenamenin bu maddesile, 8, 37, 40, 58, 59, ve 60 inci maddelerine tevfikân Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine icrası muktazi tebligat, Panameriken Sıhî Bürosu vasıtasile yapılacaktır.

Madde 8 — Sari hastalıkların ihbarı ve işbu mukavelenamenin sair ahkâmınınin tatbikı hususunda, sıhî bir tayyare karargâhının bir daire olarak irae edilebilmesi için :

1° - Oraya giren ve oradan çıkan her şahsın salâhiyettar makam tarafından kontrolüne müsait teşkilâta malik olması ;

2° - İşbu mukavelenamenin 18 inci maddesinde istihdaf edilmiş olan hastalıklardan birinin mücavir arazide mevcudiyeti halinde, tayyare karargâhına duhulün, hava yolundan maada herhangi bir tarikle gelen ve bulaşık olduğunda şüphe edilen her şahıs için memnu bulunması, ve tayyare karargâhında oturan veya yolu uğrıyarak oraya gelmiş bulunan eşhasın hariçteki eşhasla temas veya herhangi bir suretle sirayet tehlikesine maruz kalmamalarını müemmin tedbirin, salâhiyettar makamı tatmin edecek bir surette, tatbikına elverişli bulunması muktazidir.

Sıhî bir tayyare karargâhı olmıyan müsaadeli bir tayyare karargâhının aynı veçhile bir daire olarak irae edilebilmesi için, onun, fazla olarak, totoprafı vaziyeti itibarile, herhangi bir sirayeti maraz ihtimaline karşı filen masun bulunması lâzımdır.

Yüksek Âkit Taraflar, işbu madde müeddasınca daire olarak teşkil ettikleri tayyare karargâhlarını Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine bildirecekler ve keyfiyet mezkûr Ofisçe diğer Yüksek Âkit Taraflarla Havaî Seyrüsefer Beynelmilel Komisyonuna tebliğ edilecektir.

İKİNCİ FASIL

Hava gemileri evrakı sıhhiyesi

Madde 9 — Yol defterine " mülâhazat „ serlevhası altında aşağıdaki malûmat kaydolunacaktır :

1° - Sefer esnasında hava gemisinde hâdis olan sıhhi vekayi;

2° - İşbu mukavelenamenin tatbikatından olarak, hava gemisinin sefere çıkmazdan evvel ve konaklamaları esnasında tâbi tutulduğu sıhhi tedabir;

3° - Hâdis olduğu takdirde, hava gemisinin terketmiş olduğu memlekette, işbu mukavelenamenin üçüncü kısmında mevzuubahis sari hastalıklardan birinin zuhuruna müteallik malûmat. İşbu kayitle istihdaf olunan gaye, diğer bir arazide kâin tayyare karargâhlarına giden yolcular hakkında ledelhace oralarda yapılacak tıbbî tahkikatı teshil eylemektir.

Buna binaen, temiz olduğu halde, dahilinde yukarda ismi geçen hastalıklardan biri zuhur eden herhangi bir memleket Hükûmeti, mevzuubahis vakaların menşei sirayetile mahiyeti hakkında turuku saire ile diğer memleketlere yapmakla mükellef bulunduğu tebligattan maada bilûmum müsaadeli tayyare karargâhlarındaki salâhiyyetar makamata bu bapta icap eden malûmatı vermeğe mecburdur. İşbu istihbarat mezkûr makamatça, ilk malûmatın tebellûğundan itibaren 15 gün zarfında azimet eden hava gemilerinin yol defterlerine yazılacaktır.

Hava gemileri karantina patentası bulundurmak mecburiyetinden varestedirler. İşbu maddenin tatbikatından olarak, yol defterine düşürülecek kayıtlar, tayyare karargâhındaki salâhiyyetar makam tarafından bilâ ücret tetkik ve tasdik olunacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Ticarî eşya ve posta

Madde 10 — Hava gemilerinde bulunan ticarî eşya, işbu mukavelenamenin 25, 29, 33, 42, 44, 47, 49, ve 51 inci maddelerinde musarrah tedbirlerden maada, vâsıl oldukları memlekette herhangi bir nakil vasıtasile getirilen eşya hakkında kanunen tatbik oluna gelen tedabire de tâbi olacaklardır.

Madde 11 — Mektuplar ve muhaberat, matbualar, kitaplar, gazeteler, işe müteallik evrak, kolipostallar, ve posta ile yapılan her nevi irsalât, işbu mukavelenamenin 33 üncü maddesinde derpiş edilen şeraite tâbi mevaddı ihtiva eylemedikleri takdirde, her hangi bir tedbire tâbi tutulmazlar.

İKİNCİ KISIM

alelâde tatbik olunacak sıhhi rejim

Madde 12 — Sıhhi veya müsaadeli tayyare karargâhlarına merbut tabibin ahvalin icabına göre, hava gemilerinin gerek sefere çıkmalarından evvel, gerek karaya iumelerini müteakip, yolcularla tayfanın ahvali sıhhiyelerini tafahhusa hakkı vardır.

Maamafih her hangi bir teahhura sebebiyet vermemek ve seyahatin devamına mania iras eylememek ünmiyesile işbu tıbbî muayene, polis ve gümrük idarelerince yapılması mutad

olan muamelelerle mütenazır bir surette icra olunacak ve bu muayene dolayisile her hangi bir resim istifa edilmeyecektir. Şu kadar ki, Mısır Deniz ve Karantine Sıhhi Meclisinin, kendi hususî rejiminde derpiş edilmiş olan rüsumu istifa hakkı mahfuzdur.

Madde 13 — Her tayyare karargâhında, hastaların bu hizmete muhassas bir hava gemisile nakilleri hususu mahfuz kalmak kaydıla, salâhiyyetar makamın, karargâh doktorunun teklifile, sari hastalık arazi gösteren eşhasın tayyareye rükûbalarını men'e hakkı vardır.

Tabip bulunmadığı takdirde, tayyare karargâhındaki salâhiyyetar makam, haklarında bir tabibin mütaleası istihsal olunurca kadar, bu kabil eşhasın azimetini tehir edebilir.

Madde 14 — Sari hastalıkların zuhuruna sebebiyet verecek mevaddın uçuş esnasında hava gemilerinden atılması veya düşürülmesi memnudur.

Madde 15 — Bir hastanın karaya ihracı zarureti hasıl olduğu takdirde, hava gemisi kumandanlığınca keyfiyet vakti zamanile ve karaya inmeden evvel mevrit tayyare karargâhına ihbar edilecektir.

Madde 16 — Bir hava gemisinde, işbu mukavelenamenin üçüncü kısmında derpiş edilmemiş olan sari bir hastalıktan musap vakası bulunduğu ve keyfiyet karargâh tababetince de teyit edildiği takdirde, işbu karargâhın kâin bulunduğu memlekette mer'i tedabiri mutade tatbik olunacaktır. Hasta hava gemisinden çıkarılabileceği gibi, salâhiyyetar sıhhi makamca lüzum görüldüğü takdirde, hususî bir binada tahtı tecride dahi alınır. Diğer yolcularla tayfalar, tıbbî muayeneye ve lüzumunda, muk-tazi sıhhi tedabire tâbi tutulmak şartile, seyahatlerine devamda muhtardırlar. İşbu sıhhi tedabirden tayyare karargâhında kabili tatbik olanları, hava gemisinin mümkün mertebe kısa bir müddet yolundan alıkonulması zımında, polis ve gümrük muameleleriyle müterafik bir surette tatbik olunacaktır.

Madde 17 — İşbu mukavelenamede sureti mahsusada derpiş edilmiş bulunan ahval müstesna olarak, hava gemileri gerek konaklyacakları, gerek varacakları tayyare karargâhlarında sıhhi muameleye tâbi tutulmıyacaklardır.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Bazı hastalıklarda tatbik edilecek sıhhi rejim

Madde 18 — Mukavelenamenin işbu kısmında derpiş edilmiş olup, atide musarrah ahkâm mevzuunu teşkil eden hastalıklar şunlardır: Veba, kolera, sarı humma, lekeli humma ve çiçek.

Madde 19 — İşbu mukavelenamenin tatbikatında, tefrih devresi şöylece hesap edilmiştir:

Veba	vakasında	6	gün
Kolera	"	5	"
Sarı humma	"	6	"
Lekeli humma	"	12	"
Çiçek	"	14	"

Madde 20 — Yüksek hıfzıssıhha makamata, 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelename ahkâmına tevfiikan, Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisile (işbu teşekkülün bu hususta itilâflar akteylemiş olduğu mahallî bürolarından) sari hastalıklar hakkında kendilerine vaki olacak ihbarat ve tebligattan, sıhhi ve müsaadeli tayyare karargâhlarında yapılacak sıhhi kontrola

tesir edecek mahiyette bulunan malûmatı, mütekabilen memleketlerinin o nevi tayyare karargâhlarına isal edeceklerdir.

Madde 21 — Mukavelenamenin işbu kısmında derpiş edilmiş olan tedabirin haddi azam olarak telâkkisi icap eder.

Yüksek Âkit Tarafarla hava gemileri hakkında tatbik olunacak muamele, bu hudut dahilinde tayin edilecektir.

Ecnebi bir daire ve tayyare karargâhından gelecek hava gemilerinin işbu mukavelename dairesinde tedabire tâbi tutulup tutulmayacakları keyfiyeti, Yüksek Âkitlerden her birinin takdirine bağlıdır.

Aşağıda yazılı 54 üncü maddeye tevfi kan, bu bapta ahzedilmiş olan malûmat ile evvelce tatbik edilmiş olan tedabir nazarı dikkate alınacaktır.

Madde 22 — İşbu kısımda muharrer ahkâmın tatbikatında, bir dairenin bulaşık addedilmesi, anın, 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelename metninde olsuretle tavsif edilmiş bulunmasına muallâkdir [*]

I. Veba, kolera, lekeli humma ve çiçek vukuatında takip olunacak ahkâm

BİRİNCİ BAB

Azimette ittihaz olunacak tedabir

BİRİNCİ FASIL

Madde 23 — İşbu babda derpiş edilmiş olan hastalıklardan birile bulaşık bir daireden hareket eden hava gemileri hakkında aşağıdaki tedbirler tatbik olunur:

1°) Hava gemisinin ve bilhassa hastalığın sirayetine müsait aksamının esaslı bir surette tathiri;

2°) Yolcularla tayfaların tıbbî muayenesi;

3°) Adı geçen hastalıklardan birinin arazını gösteren veya hastaların yakınında bulunması dolayısıyla hastalığın sirayetini teshile hadim şeraiti haiz bulunan eşhasın ihracı;

4°) Ancak kâfi derecede temiz oldukları takdirde kabulü mücaz olan zafî eşyanın muayenesi;

5°) Veba vakası zuhurunda, fare bulunmasından şüphe edilirse, itlâfıf amelîyesinin tatbiki;

6°) Lekeli humma vakasında, imhayı hevam ve haşarat amelîyesinin, tıbbî muayene neticesinde hastalığı nakle salih görülen eşhas ile bagajlarına hasri.

Hava gemilerindeki evrak, 9 uncu madde ahkâmına muvafık meşruhatı ihtiva eyleyeceklerdir.

İKİNCİ FASIL

Muvasalâta ittihaz olunacak tedabir

Madde 24 — İşbu babda derpiş edilmiş olan hastalıklardan birile bulaşık bir daireden gelen hava gemilerinin de müsaadeli

[*] 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelenamenin 10 uncu maddesile 11 inci maddenin 1 inci fıkrası muvabince, bir daire, tadat edilmiş olan hastalıklardan birile aşağıdaki ahvalde " bulaşık ", addedilir: Veba ile sarı humma için, hariçten gelmediği anlaşılın ilk musap vakası zuhurunda; kolera için " merkez ", teşkil eden vakalar yani, ilk musapların etrafında-kiler haricinde zuhur ederek, başlangıçta hastalığın ilk tahaddüs eylediği mahalde tevessünün önüne geçilmediğini isbat eden vakalar lekeli humma ile çiçek için de, hastalığın müstevfî bir şekilde tezahürü takdirinde.

tayyare karargâhlarına inmeleri caizdir. Şu kadar ki, Yüksek Âkitlerden her biri hastalığın sirayet şeraitinin istilzamatına göre, bazı dairelerden gelen hava gemilerini, havaî seyrüsefere halel iras etmemek üzere, bunların incekleri sıhhi veya müsaadeli tayyare karargâhlarının coğrafi vaziyetini ve hava gemilerinin takip etmiş oldukları güzergâhı nazarı dikkate alarak, muayyen karargâhlara inmeğe icbar edebilirler.

Sıhhi tayyare karargâhı mahiyetinde olmyan müsaadeli tayyare karargâhlarında, icabına göre tatbik olunacak tedabir, tayfa ile yolcuların sıhhi muayenelerine ve hastaların indirilerek tecridlerine munhasırdır. Muayeneye memur tabibin müsaadesi lâhik olmadıkça, yolcularla tayfa karargâh makamınca tayin edilen hudut haricine çıkamazlar. İşbu memnuiyet, sıhhi bir tayyare karargâhına inerek orada, işbu babda derpiş edilmiş olan mukaveleyi görünceye kadar, konaklıyacağı karargâhlarca hava gemisine vazolunabilir.

Madde 25 — Hava gemisi kumandanı, karaya indiği andan itibaren, sıhhiye dairesinin emrine âmde bulunmağa, alâkadar hidematça istenilecek sıhhi mahiyette malûmatı vermeğe ve tetkik edilmek üzere, gemi evrakını göstermeğe mecburdur.

Bir araziye duhulünde, sıhhi veya müsaadeli bir tayyare karargâhı haricinde karaya inen hava gemisinin kumandanı, idaresi altındaki gemi hastalıklı bir daireden gelmiş veya gemisinde hastalık zuhur etmiş bulunuyorsa, keyfiyeti en yakın mahallî makamata ihbara mecburdur. Mezkûr makamat, işbu mukavelename ahkâmı umumîyesinden mülhem olarak, ahvalin istilzam ettiği tertibatı alacak, ve imkân varsa, hava gemisini sıhhi bir karargâha sevkeyliyecektir. Salâhiyettar sıhhiye dairesinin müsaadesi olmadıkça, gemiden eşya çıkarılmıyacağı gibi, yolcu veya tayfa efradından kimse uzaklaşmıyacaktır.

Madde 26 — İşbu mukavelenamenin tatbikatında, atideki ahval müstesna olarak, müşahede yerine nezaret ikame edilemez.

a) Müşahedenin müsmir bir surette tatbik edilemeyeceğine hükmolunursa;

b) Hastalığın sirayet tehlikesi memleket için fevkalâde vahim telâkki edilirse;

c) Müşahedeye tâbi tutulacak şahıs sıhhi noktai nazardan emniyetbahş bulunmazsa;

Müşahede veya nezaret altına alınan eşhas sıhhiye dairesince icrasına lüzum görülecek her türlü taharriyatın icrasına muvafakat edeceklerdir.

A - Veba

Madde 27 — Hava gemisinde veba vakası olmadığı takdirde, yalnız atideki tedabir ittihaz olunur:

1°) Yolcularla tayfanın tıbbî muayenesi;

2°) Tatbikına lüzum görülen fevkalâde ahvalde, ve menşey tayyare karargâhında bu tedabir tatbik edilmemiş ise, itlâfıf ve imhayı hevam amelîyelerinin tatbiki;

3°) Hava gemisinin bulaşık daireyi terki tarihinden bilhesap altı gün geçmemek üzere tayfa ile yolcuların müşahede altına alınması.

Madde 28 — Hava gemisinde hakikî veya şüpheli bir veba vakası zuhurunda, aşağıdaki tedabir tatbik olunur:

1°) Tıbbî muayene;

2°) Hastanın derhal ihraç ve tecridi;

3°) Hasta ile temasta bulunmuş olan ve sıhhiye dairesince şüpheli addedilen eşhasın, geminin muvasalati tarihinden itibaren, altı günü tecavüz etmemek üzere, müşahede altına alınması;

4°) Hastanın elbiselerile, iç çamaşırları ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen her nevi eşya, imhayı hevam ve haşarat amelîyesine tâbi tutuldukları gibi lüzumunda, dezenfekte edilirler.

5°) Hava gemisinin şüpheli aksamında imhayı hevam amelîyesi tatbik olunur.

6°) Fevkalâde ahvalde, gemide farelerin bulunmasından sıhhiye idaresince şüphe edilir ve muktazi amelîyenin sefer başlangıcında yapılmamış olduğu tahakkuk ederse, itlâfîfar amelîyesi tatbik olunur.

Madde 29 — Vebalı bir daireden gelen eşya arasında fare veya pire bulunmasından sıhhiye idaresince iştibah hasıl olursa, bu eşya icap eden ihtiyat kaidelerine riayet edilerek çıkarılacaktır.

B - Kolera

Madde 30 — Hava gemisinde kolera vakası zuhur etmemiş ise, ittihaz olunacak tedabir aşağıdakilere maksur kalır:

1°) Yolcularla tayfanın tıbbî muayenesi;

2°) Hava gemisinin hastalıklı daireden ayrıldığı tarihten itibaren beş günü geçmiyecek bir müddetle, yolcularla tayfanın müşahade altına alınması.

Madde 31 — Sefer esnasında seriri bir şekilde kolera ârazi gösteren bir vaka zuhurunda hava gemisi, konak mahallerinde veya muvasaletinde, aşağıdaki rejime tâbi tutulur:

1°) Tıbbî muayene;

2°) Hasta veya hastaların derhal ihraç ve tecridi;

3°) Tayfa ile yolcuların, geminin muvasaletinden itibaren beş günü geçmemek üzere, müşahade altına alınması;

4°) Elbise, iç çamaşırı ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen eşyanın dezenfeksiyonu;

5°) Hava gemisinin hastalar tarafından işgal edilmiş olan veya bulaşık addedilebilecek aksamının dezenfeksiyonu;

6°) Gemideki içme suyunun bulaşmış olmasından şüphe edildiği takdirde, dezenfekte edilmesi ve buna imkân olmazsa, döküldükten ve hazinesi dezenfekte edildikten sonra, iyi su ile tebdili;

Tebaaları hakkında kolera tohumları nakillerinin taharri muamelesini tatbik eden memleketlere hava gemileriyle giden ve orada ikamet etmek istiyen eşhas, zikri geçen tebaalara aynı ahvalde tahmil edilmekte olan mecburiyetlere tebaiyet edeceklerdir.

Madde 32 — Altı aydan daha az bir müddet evvel veya altı günden fazla bir zamandan beri kolera aşısı yaptırmış olduğunu isbat eden eşhas yalnız müşahade altına alınır.

Tevsik keyfiyeti, imzası musaddak bir tabip tarafından tahriri olarak verilmiş bir şahadetname ibrazile yapılır. İmza tasdiksiz olduğu takdirde, vesika, (a) sıhhi bir tayyare karar-gâhına memur tabip veya, (b) aşı yapmağa memur olandan gayri ve fakat memleketin nizamati mucibince, pasaport istih-saline müteallik talepleri tasdika salâhiyettar, bir zat tarafından imzalanacaktır.

Madde 33 — Aşağıda sayılı taze gıdaların karaya ihracı menedilebilir:

Balık, Kabuklu deniz hayvanatı, meyva ve sebze.

C - Lekeli humma

Madde 34 — a) Gemide lekeli humma zuhur etmemiş ise, lekeli hummanın müstevli bir halde hükümferma olduğu daireyi on iki günden beri terketmiş olan eşhas hakkında, işbu mukavelenamenin 52 nci maddesinde musarrâh olanlardan maada hiç bir sıhhi tedbir ittihaz olunmaz.

b) Gemide lekeli humma vakası zuhur etmiş ise, aşağıdaki tedbirler tatbik olunur:

1°) Tıbbî muayene;

2°) Hastanın derhal ihracile tecrit ve bittin tathiri;

3°) Bitli oldukları tahmin edilen veya sirayet tehlikesine maruz kalmış bulunan eşhasın bittin tathirile, o tarihten itibaren 12 gün geçmemek üzere nezaret altına vazı;

4°) İç çamaşırı, elbise ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen sair eşyanın haşerattan tathiri;

5°) Hummalının hava gemisinde oturduğu ve sıhhiye idaresince bulaşık addedilen aksamın haşerattan tathiri.

II - Çiçek

Madde 35 — Gemide çiçek vakası zuhur eylememiş ise, bu hastalığın müstevli bir şekilde hüküm sürdüğü bir daireyi 14 günden evvel terketmiş ve sıhhi makamın takdirince hastalığa karşı kâfi derecede muafiyet iktisap etmemiş olan eşhas hakkında yapılacak tedbir müstesna olarak, herhangi bir sıhhi tedbir tatbikına mahal yoktur. Bu eşhas, 52 nci madde ahkâmına halel gelmemek üzere, aşılacakları veya tahtı müşahedeye alınacakları gibi aşılandıktan sonra da, geminin muvasalâti teribinde bilitibar 14 gün geçmiyecek bir müddetle, müşahade altına alınabilirler.

Gemide çiçek vakası zuhur eylemiş olduğu takdirde, aşağıdaki tedabir tatbik olunur:

1° - Tıbbî muayene;

2° - Hastanın derhal ihraç ve tecridi;

3° - Hastalığa tutulmak tehlikesine maruz kaldıkları tahmin edilen ve sıhhi makamın kâfi derecede muafiyet iktisap etmediklerine hükmolunan eşhas hakkında, işbu maddenin (a) fıkrasında mezkûr ahkâm tatbik olunabilir.

4° - İç çamaşırı ile elbiseler ve sıhhi makamca yakında bulaştığına hükmolunan sair eşyanın dezenfeksiyonu;

5° - Çiçeklinin gemide oturduğu yerlerle, sıhhi makamca bulaşık addolunan sair aksamın dezenfeksiyonu;

İşbu madde müeddasınca, hastalığa karşı muafiyet iktisap etmiş addedilecek eşhas şunlardır:

a) Evvelce bu hastalığa tutulduklarını veya üç seneden az bir müddet zarfında veya 12 günü mütecaviz bir zamandan beri aşılandıklarını isbat edenlerle, (b) kendilerinde, hastalığa kablelmiat bir teamülün mevzii asarı görülen ve bu delâil itibarile kâfi derecede muafiyet iktisap etmiş olanlar. Bu âlâimin mevcudiyetinden gayri ahvalde, isbat keyfiyeti, bir tabip tarafından tahriren verilecek ve 32 nci maddenin 2 nci fıkrasında derpiş edilmiş olan şekilde sıhhati musaddak bulunacak bir şahadetname ibrazile tamam olur.

İKİNCİ BAB

Sarı humma vakalarında tatbik olunacak ahkâm

BİRİNCİ FASIL

Umumî ahkâm

Madde 36 — Yüksek Âkit Taraflar, sarı hummanın beldî bir mahiyette mevcudiyetinden şüphe olunan arazide bu hastalığın kendi arazileri dahilinde seriri bir surette teşhisi gayri kabil ve fakat biyolojik muayenesi suretile zahire ihracı mümkün olan şekilde mi mevcut olduğunu araştırmak hususunda icap eden tertibatı ahzedeceklerdir.

Madde 37 — Yüksek Âkit Taraflardan her biri, 21 haziran 1926 tarihli beynelmilel sıhhi mukavelenamenin 1, 2, 3, 4, 5 ve 8 inci maddelerinde tayin edilen şekilde yapılması lâzımgelen musap vakalarile mütehakkak sarı humma vakalarının sureti tehadüsüne müteallik ihbarattan maada, kendi arazisi dahilinde sarı hummanın yukarda gösterilen şekilde mevcudiyetini derhal diğer Yüksek Âkitlere ve aynı zamanda

Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine (ya doğrudan doğruya veyahut bu hususta Ofisin itilâfat aktetmiş olduğu mahallî bürolar vasıtasile) bildirmeği taahhüt eyler.

İKİNCİ FASIL

Sarı hummanın mevcudiyeti tahakkuk eden veya beldî bir şekilde hüküm sürdüğü anlaşılan mahallere ait ahkâm

Madde 38 — Dördüncü madde ile beraber ve aşağıdaki 46 ncı maddede derpiş edilmiş olan ahkâm mahfuz kalmak kaydıla, işbu mukavelenamenin 1 inci maddesinin I işaretli kısmının II nci fıkrasında mezkûr hava gemilerine küşade bulundurulan ve bir mahalde, yani, sarı hummanın seriri veya biyolojik bir surette kabili teşhis bir şekilde mevcut bulunduğu arazinin bir kısmında, tesis edilmiş olan her tayyare karargâhının, işbu mukavelenamedeki tarifata muvafık bir sıhhi tayyare karargâhı olmakla beraber, fazla olarak;

a) En yakın meskûn merkezden münasip bir mesafede mebni bulunması;

b) Sivrisineklere karşı tamamen mahfuz bir su teşkilâtına malik olması ve imkânın müsaadesi nisbetinde, yuvalarile beraber hevamı, tekâmüllerinin her devresinde muntazam bir usul tahhüdünde imhaya hâdim vesait sayesinde, sineklerin tasallütundan masun bulunması;

c) Hevamanın duhulüne mâni teşkilâta mücehhez ve gemi tayfalarile tayyare karargâhı müstahdemininin ikametlerine salih bir binaya malik olması;

d) Aşağıda muharrer 42 ve 44 üncü maddelerde derpiş edilen tedabirin tatbiki halinde, yolcuların ikamet ve tedavilerine muhassas ve keza sineklerin duhulüne mâni olacak surette mücehhez bir binaya malik olması.

Madde 39 — Sarı hummanın bariz bir surette veya beldî bir şekilde hüküm sürdüğü mahalde evvel ki maddede musarrah şeraite tekabül edecek evsafı haiz bir tayyare karargâhı mevcut değilse, böyle bir karargâhın tesisine değin o mahalden diğer araziye havaî seyrüsefer tatil edilecektir.

Madde 40 — Yukarıda mezkûr 38 inci madde ahkâmına tevfikân tesis ve techiz edilmiş olan her tayyare karargâhı sarı hummaya karşı tayyare karargâhı ismini taşıyacak ve ayrı bir daire sayılacaktır. Böyle bir tayyare karargâhının ihdası, arazisi üzerinde bu tesisatı yapan Yüksek Âkit Tarafından, 7 nci maddede derpiş edilmiş olan şerait dairesinde, diğer Yüksek Âkitlerle Umumî Hıfzıssıhha Beynelmilel Ofisine ve Havaî Seyrüsefer Beynelmilel Komisyonuna bildirilecektir. Bu tebliğ neticesi olarak, mücavir bir şehir veya köyde veyahut diğer bir daire dahilinde sarı hummanın mevcudiyeti hakkında beyanname itası usulü bu tayyare karargâhı için mabihüttatbik olmayacaktır. Mezkûr karargâh ancak dahilinde ikamet eden eşhas arasında sarı humma vakaları zuhur ederse bulaşık ilân edilecektir.

Madde 41 — Sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhı bulaşık bir daire haline inkılâp eylediği takdirde, oranın hastalıktan istihlâsına matuf bütün tedabirin ittihazına ve sarı hummanın sirayeti tehlikesinin tamamen indifainâ kadar, mezkûr tayyare karargâhından diğer araziye havaî seyrüsefer tatil edilecektir.

Madde 42 — Sarı hummaya karşı müesses tayyare karargâhı bulaşık olmayıp da bulunduğu havalide sarı humma mevcut olduğu takdirde, hava gemisinin hini azimetinde veya her halde azimetinden pek az bir zaman evvel, aşağıdaki tedabir ittihaz olunacaktır :

1°) İçlerinde sivrisinek bulunmadığına emniyet kesbedilmek üzere, hava gemisile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde, imhayı hevam amelîyesinin tatbiki; keyfiyetin yol defterine kaydi.

2°) Yolcularla tayfa efradının tıbbî teftişi; bunlar arasında, sarı hummaya tutulmuş olmalarından şüphe edilen veya hastalığın sirayetine maruz kaldıkları tesbit olunan eşhas, gerek karargâh muhiti dahilinde, gerek başka bir mahalde ve sıhhi makamca muvafık görülecek şerait dahilinde, hastalığın sirayetine maruz kalmış buldukları son günden itibaren, altı günlük bir devrenin hitamina kadar, nezaret altında bulundurulacaktır.

3°) Yolcuların ve tayfa efradının isimleriyle hastalığın sirayetine ne suretle maruz kaldıklarına ve azimetten evvel tâbi tutuldukları nezaretin şeraif ve müddetine müteallik malûmat yol defterine kaydedilecektir.

Madde 43 — Transit suretile sefer yapmakta olup sarı hummalı bir mahalden gelmiyen ve kumanyasını düzmeğe üzere sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhında konaklayan her hangi bir hava gemisi, bu karargâhtan hava gemilerinin hini azimetinde tatbiki mutat olan tedabire tâbi tutulmuş olacaktır.

Yol defterinde, sarı hummaya karşı müesses tayyare karargâhına ancak kumanyasını tamamlamak için inmiş olduğuna dair meşruhat bulunmak şartile, mezkûr hava gemisi, seferinin imtidadınca, işbu baptaki ahkâma tâbi tutulmuş olacaktır.

Madde 44 — İşbu mukavelenamenin 1 inci maddesinin 1 inci kısmının 2 nci fıkrasında gösterilmiş olup, sarı hummalı iki mahal arasında seyrüsefer yapan hava gemileri, bu havalide kâin ve sarı hummaya karşı müesses bir karargâhtan sefere başlamak ve aynı mahiyette bir karargâha inmek mecburiyetindedirler. Yolcularla tayfanın ve eşyanın ihraç veya tahmili amelîyesi ancak sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhında yapılabilir.

Bu kabil tayyare karargâhları arasında sefer yapan hava gemilerinin kumanya almak üzere sarı humma olmıyan bir mahalde kâin her hangi bir tayyare karargâhına inmeleri caizdir.

Hava gemisinin sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhına muvasaletinde ittihaz olunacak tedabir şunlardır:

1°) Sivrisineği hâmil olmadıklarına emniyet kesbedilmek üzere, gemi ile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde, imhayı hevam amelîyesinin tatbiki;

2°) Sarı humma ârazi göstermediklerini tebyin zımında, yolcularla tayfa efradının tıbbî muayenesi;

Sarı hummaya musabiyetinden şüphe edilen veya hastalığın sirayetine maruz kaldığı zamandan itibaren altı günlük bir devreyi, muvasalat tayyare karargâhındaki sıhhi makamı tatmin edecek bir surette doldurduğu tahakkuk etmemiş olan şahsın gerek karargâh muhiti dahilinde, gerek başka bir mahalde, sıhhi makamca tensip edilecek şerait dahilinde ve hastalığın sirayet etmiş olması muhtemel bulunan devrenin son gününden bilhesap, altı günü geçmiyecek bir müddetle, nezaret altına konulması caizdir.

Madde 45 — Sarı hummanın hüküm sürdüğü bir mahalde kâin sarı hummaya karşı müesses bir tayyare karargâhından yola çıkarak hastalık olmıyan bir mahalle vâsil olan hava gemileri hakkında aşağıda muharrer III üncü IV üncü fasıllardaki ahkâm tatbik olunur.

Madde 46 — Mahallî havaî seyrüsefer noktai nazarından, sarı hummanın mevcudiyeti tahakkuk eden veya beldî bir şekilde mevcut bulunduğu anlaşılan araziye mücavir Hükümetlerin, munhasıran mevzuubahis arazi arasındaki havaî seyrüseferi temin zımında ve müteakıl itilâf aktile, sarı hummaya karşı

müesses tayyare karargâhlarından başka karargâhlar tesis ve istimal eylemelerine, işbu fasılda her hangi bir mâni mevcut telâkki olunmayacaktır.

ÜÇÜNCÜ FASIL

Sarı humma olmıyan ve fakat bu hastalığın inkişafına müsait şeraiti ihtiva eyliyen arazi ve mahallere müteallik ahkâm

Madde 47 — Sarı humma olmıyan ve fakat bu hastalığın inkişafına müsait şeraiti haiz bulunan arazi ve mahallerde kâin sıhhi tayyare karargâhına bir hava gemisinin muvazaletinde ittihaz olunacak tedabir aşağıda gösterilmiştir :

1° - Sivrisinek olmadığından emin olmak üzere, hava gemisile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde, imhayı hevam ameliyesinin tatbiki ;

2° - Sarı humma ârazı göstermediklerini tebyin zımında yolcularla tayfa efradının tıbbî muayenesi ;

Bir şahsın sarı hummaya musabiyetinden ıstıbah hâsıl olduğu veya hastalığın sirayetine maruz kaldığı zamandan itibaren altı günlük bir devreyi, karargâh sıhhi makamınca makbul sayılacak bir surette, itmam eylediği tahakkuk etmediği takdirde, bu şahsın gerek karargâh muhiti dahilinde, gerek haricinde, sıhhi makamca tensip olunacak şeraite tevfikân ve kendisine hastalığı sirayet etmiş olması muhtemel bulunan son günden itibaren, altı gün müddetle nezaret altında tutulması caizdir.

Madde 48 — Yüksek Âkit Taraflar, makbuliyeti tahakkuk edecek müstesna ahval hariç olmak üzere, sarı hummalı yerlerden gelecek olan ve fakat işbu babın 11 inci fıslındaki ahkâm ve betahsis sefere çıkışta yapılacak tedabire riayet etmiş olmak şartile, hava gemisinin 47 nci maddede zikredilmiş olan arazide karaya inmelerine, bazı sıhhi esbap vesilesile, mümanaatta bulunmamayı taahhüt eylerler.

Madde 49 — Şu kadar ki, Yüksek Âkit Taraflarca, sarı hummalı araziden gelecek yolcu, tayfa ve eşya çıkaracak olan hava gemilerinin karaya inmeleri için muayyen sıhhi tayyare karargâhları irae olunabilir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Sarı hummanın yerleşmesine müsait şeraiti haiz olmıyan arazi ve havaliye müteallik ahkâm

Madde 50 — Sarı hummalı havaliden gelen hava gemileri, bu hastalığın yerleşmesine müsait şeraiti haiz olmıyan arazi ve havalide kâin sıhhi ve müsaadeli herhangi bir tayyare karargâhına inebileceklerdir.

Madde 51 — Muvasalâta ittihaz olunacak tedbirler aşağıda gösterilmiştir.

1° - Sivrisinek olmadığını tebyin zımında hava gemisile hamulesinin teftişi ve lüzumu halinde imhayı hevam ameliyesinin tatbiki.

2° - Yolcularla tayfa efradının tıbbî muayenesi.

ÜÇÜNCÜ BAP

Müşterek ahkâm

Madde 52 — İşbu mukavelenamenin 18 inci maddesinde mezkûr hastalıklardan birine tutulmak tehlikesine maruz kalmakla beraber, tefrih müddetini geçirmeksizin hava gemisile Yüksek Âkitlerden birinin arazisine gelen eşhasın, işbu babın 2 nci fıslındaki ahkâma halel gelmemek şartile, mezkûr müddetin hitamına kadar müşahede altına alınmaları caizdir.

Kolera ile çiçeğe gelince, hastalığa karşı muafiyet iktisap etmiş olan eşhasa mütedair bulunan 32 ve 35 inci maddeler ahkâmı, işbu madde ile derpiş edilmiş olan tedbirlere dahi şamildir.

Madde 53 — Bir tayyare karargâhına muvazaletlerinde, işbu kısımda mevcut ahkâma tevfikân, tefrih müddetince müşahede altında bulundurulmak lâzımgelen eşhas, keyfiyetin müteakip durak mahallerile mevrit makamına, gerek işbu mukavelenamenin 9 uncu maddesinde musarrah yol defterine kaydi suretile, gerek güzergâhlarında uğrıyacıkları tayyare karargâhlarının her birinde tıbbî muayeneye tâbi tutulacaklarını kâfil herhangi bir vasıtaya tevessül edilmek şartile, yollarına devam edebilirler.

İşbu mukavelenamenin 26 ncı maddesile 44 üncü maddesinin 4 ncü ve 47 nci maddenin 2 nci fıkralarında derpiş edilmiş olan şeraite tevfikân nezaret altında bulundurulmaları lâzımgelen eşhas, sarı hummadan maada diğer hastalıklar hariç olmak üzere, ancak tefrih müddetini bitirdikten ve mevrit sıhhiye makamının muvafakatını istihsal eyledikten sonra, yollarına devam edebilirler.

Madde 54 — Hastalıklı bir daireden gelen hava gemisine sıhhi tedabirin tatbiki hususunda, her tayyare karargâhı sıhhi makamınca, o gemiye ecnebi bir memleket veya aynı memleket sıhhi tayyare karargâhında daha evvel tatbik edilmiş ve işbu mukavelenamenin 9 uncu maddesinde mezkûr sefer defterinde usulü dairesinde mukayyet bulunan tedabir, mümkün olduğu kadar geniş bir nisbette, nazarı itibare alınacaktır.

Hastalıklı bir daireden gelen ve haklarında sıhhi tedabir memnuniyetbahş bir surette tatbik edilmiş olan hava gemileri, aynı memlekete veya diğer bir memlekete ait tayyare karargâhına muvazaletlerinde, ikinci defa bu tedbirlere tâbi tutulmayacaklardır. Şu şart ile ki, o zamandan beri bu gemilerde aynı tedbirlerin tatbikını istilzam edecek bir hâdise zuhur etmemiş ve gemi, mahrukat tedarik etmek hali müstesna olarak, bulaşık bir tayyare karargâhına uğramamış ola.

Madde 55 — Tayyare karargâhında sıhhi tedabirin tatbikile mükellef olan makamca, talep vukuunda, gemi kaptanına veya alâkadar herhangi bir şahsa, tatbik olunan tedabirin mahiyeti, istimal olunan usul, hava gemisinin tathir edilen aksami ve tedabirin ittihazına saik olan esbabı mübeyyin meccanî bir şahadetname verilecektir.

Aynı makam tarafından, içinde 18 inci maddede mezkûr sarı hastalıklardan biri zuhur eden hava gemisile gelen yolculara, talep eyledikleri takdirde, muvasalât tarihlerini ve kendileriyle eşyalarına tatbik edilmiş olan tedabiri mübeyyin kezalik meccanî bir şahadetname verilecektir.

Madde 56 — İşbu mukavelenamede sureti mahsusada derpiş edilmiş olan ahval müstesna olarak, sıhhi esbaptan dolayı hava gemileri yollarından alkonmayacaktır.

Veba, kolera, sarı humma, lekeli humma, çiçek hastalıklarından birile musap bir hasta tarafından işgal edilmiş olan hava gemisi, işbu mukavelenamede derpiş edilmiş olan her vaka- da ittihazi muktâzi tahaffuzi tedabirin tatbiki müddetine maksur olan müddetten fazla yolundan alkonmayacaktır.

Madde 57 — İşbu mukavelenamenin 11 inci babının ve betahsis 47 nci maddesindeki ahkâm mahfuz kalmak şartile, bu mukavelename ahkâmına tevfikân tayyare karargâhınca tahmil edilen mecburiyetleri kabul etmek istemiyen her hava gemisi, yoluna devamda serbestir. Fakat, kumanya düzmek gibi bir sebep olmadıkça, aynı memleket dahilinde kâin başka bir tayyare karargâhına nüzul edemez.

İşbu hava gemisinden eşya ihracı, geminin evveleminde tecrit edilmiş ve eşyasının da, lüzumu takdirinde, işbu mukavelenamenin 10 uncu maddesinde derpiş edilmiş olan tedabire tâbi tutulmuş olması şartlarının ifasına vabestedir.

Mezkûr gemi, yolcularından karaya çıkmak istiyenleri, sıhhi makamca mevzu tedabire riayet etmeleri şartile, karaya çıkarılmağa mezu olacaktır.

Hava gemisi, hali tecritte bulunmak şartile, mahrukat, yedek malzeme, erzak ve su yükletebilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Nihai ahkâm

Madde 58 — Yüksek Âkit Taraflardan ikisi veya ikiden fazlası, işbu mukavelename esasatı dahilinde, hava sıhhiye nizamında mevcut muayyen bazı noktaları ve aelhusus, 3 üncü kısmın 2 nci faslı ahkâmının kendi arazileri dahilinde sureti tatbiki hakkında hususî itilâflar akdinde muhtardırlar.

Bu kabil itilâflarla 46 ncı maddede istihdaf edilmiş olanların, mer'iyete girdikleri andan itibaren ve 7 nci maddede derpiş edilmiş olan şeraite tevfiikan, gerek Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine, gerek Havaî Seyrüsefer Beynelmîlel Komisyonuna tebliği muktazidir.

Madde 59 — İşbu mukavelenamenin tefsiri hususunda Yüksek Âkit Taraflar, aralarında ihtilâf zuhur eylediği takdirde, herhangi bir prosedüre müracaattan evvel Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisi Daimî Komitesinin mütaleasını istihsal hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde 60 — 12 nci maddenin son fıkrasile mevzu hükme hâle gelmemek üzere, Yüksek Âkit Taraflar, kendi tayyare karargâhlarında cari sıhhi muamelât hususunda, diğer Yüksek Âkit Tarafların hava gemilerine, kendi millî hava gemilerine tatbik ettikleri tarifeyi tatbik eylemeği taahhüt ederler.

Bu tarife mümkün mertebe mutedil olacak ve 7 nci maddede şerait dairesinde, gerek Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine, gerek Havaî Seyrüsefer Beynelmîlel Komisyonuna tebliğ edilecektir.

Madde 61 — Yüksek Âkit Taraflardan biri işbu mukavelenamede tadilât icrasını arzu eylediği takdirde, bu babdaki teklifatını Felemenk Hükûmetine iblâğ edecektir. Mezkûr Hükûmet marifetile meseleden haberdar edilecek olan Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisi, münasip görürse mukavelenameyi muaddil bir protokol kaleme alarak bunu Felemenk Hükûmetine isal eyliyecektir.

Felemenk Hükûmeti tarihli bir tamim ile işbu protokol metnini diğer Yüksek Âkit Taraflar Hükûmetlerine arzeyliyecektir.

Yüksek Âkit Taraflardan herbirinin teklif edilen tadilâta muvafakati keyfiyeti, ya taraflarından Felemenk Hükûmetine sarîh bir tasvip cevabı verilmesi veya tamim tarihinden itibaren 12 ay zarfında mezkûr Hükûmet nezdinde itirazatta bulunulmaması suretile taayyün edecektir.

Sarih veya zımnî muvafakat cevaplarının adedi, Yüksek Âkit Taraflar Hükûmetlerinin lâakal üçte ikisini temsil eylediği takdirde keyfiyet Felemenk Hükûmeti tarafından bir zabıt varakasile tevsik edilecek ve bu zabıt varakası Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisile sair Yüksek Âkit Taraflar Hükûmetlerine gönderilecektir. Protokol mevzuubahis zabıt varakasında isimleri mezkûr bulunan Hükûmetler arasında, zabıt varakası tarihinden itibaren altı aylık bir müddetin inkızasile mer'iyülcra olacaktır. Protokole iltihak eyliyecekleri zamana kadar, diğer Yüksek Âkit Taraflarca işbu mukavelename tadilâtsız olarak tatbik edilecektir.

Madde 62 — İşbu mukavelename bu günkü tarihli olacak ve bu tarihten itibaren bir sene zarfında imzalanabilecektir.

Madde 63 — İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün mertebe süratle Felemenk Hükûmetine tevdi edilecektir. Tasdiknamelerden on kit'asının tevdiini müteakip bu babda mezkûr Hükûmetçe tanzim edilecek olan zabıt

varakasının birer sureti, Yüksek Âkit Taraflar Hükûmetlerine ve Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine irsal kılınacaktır. İşbu mukavelename, mezkûr zabıt varakası tarihinden 120 gün sonra mer'iyet mevkiine girecektir.

Muahharan vaki olacak her tasdikname tevdiinde keyfiyet, yukarıda gösterilen usul dairesinde tanzim olunacak bir zabıt varakasile tevsik edilecektir. İşbu mukavelename, Yüksek Âkit Taraflardan her biri hakkında, tasdiknamelerin tevdiini mübeyyin zabıt varakası tarihinden 120 gün sonra mer'i olacaktır.

Madde 64 — İşbu mukavelenameyi imzalamamış olan memleketler, ilk on tasdiknamenin tevdiini müş'ir zabıt varakası tarihinden itibaren, her an iltihaka kabul olunacaklardır.

Her iltihak, diploması tariki ile Felemenk Hükûmetine tebliğ edilecektir. İltihakname Felemenk Hükûmetinde kendi Hazinei Evrakına konulacak ve keyfiyet, mukavelenameye dahil bulunan bütün memleketler hükûmetleriyle, Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine, Hazinei Evrakı tevdi tarihinin tasrihile, iş'ar edilecektir. Her iltihak, bu tarihten 120 gün sonra muteber olacaktır.

Madde 65 — Yüksek Âkitlerden her biri, imza, tasdik veya iltihak anında, işbu mukavelenameyi kabul etmek suretile, müstemlekeleri, himayesi altındaki memleketler, deniz aşırı arazisi veya tabiiyet veya mandası altına mevzu arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında hiç bir mecburiyet tekabül etmediğini beyan edebilecektir. Bu takdirde, işbu mukavelename ahkâmı, bu yoldaki beyanatın matufu olan arazi hakkında cari olmayacaktır.

Yüksek Âkit Taraflardan her biri, işbu mukavelenamenin, yukarıki fıkrasında derpiş edilmiş olan beyanat mevzuunu teşkil etmiş olan arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında tatbiki fikrinde olduğunu, bilâhara Felemenk Hükûmetine iş'ar eyliyebilecektir.

Kezalik, Yüksek Âkit Taraflardan her biri, 66 ncı maddede mezkûr müddetin inkızasından sonra, dilediği vakit, işbu mukavelenamenin, müstemlekelerile himayesi altındaki memleketlerin ve deniz aşırı arazisile tabiiyeti veya mandası altına mevzu arazinin tamamı veya bir kısmı hakkında tatbik edilmemesi fikrinde olduğunu beyan edebilir; bu takdirde, bu babdaki beyannamenin Felemenk Hükûmetince Hazinei Evrakı vazı tarihinden bir sene sonra, mukavelename, beyanname mevzuunu teşkil eyliyen arazi hakkında kabili tatbik olmayacaktır.

Felemenk Hükûmeti yukarıki ahkâmın tatbikatından olarak kendesine yapılmış olan tebligat ve beyanattan, bunların kendi Hazinei Evrakına tevdi tarihini tasrihile, işbu mukavelenameye dahil bulunan bütün memleketler Hükûmetlerini ve Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisini haberdar eyliyecektir.

Madde 66 — İşbu mukavelenameye dahil bulunan memleketlerden her birinin Hükûmeti, mukavelename ahkâmı ile beş sene müddetle âmil olduktan sonra, diploması tariki ile Felemenk Hükûmetine tahriri tebliğde bulunmak şartile, dilediği zaman, mukavelenameyi feshedebilir. Feshe mütedair beyanname, Felemenk Hükûmetince kendi Hazinei Evrakına konulacak ve keyfiyet derhal mukaveleameye dahil bulunan bütün memleketler Hükûmetleriyle Umumî Hıfzıssıhha Beynelmîlel Ofisine, tevdi tarihile beraber, iş'ar kılınacaktır; her fesih, bu tarihten bir sene sonra muteber olacaktır.

Madde 67 — Evvelemerde, vazülimza Yüksek Âkitlerin tasvibine iktiran eylemedikçe, işbu mukavelenamenin imzası keyfiyeti hiç bir kaydi ihtirazî ile müterafik olmayacaktır. Kezalik, mukavelenameye dahil bulunan bütün memleketler tarafından evvelemerde tasvib edilmedikçe, ihtirazî kayitle müterafik tasdikname tevdi ve mukavelenameye iltihak keyfiyetleri cevapsız bırakılacaktır.

Tasdikan ilmeal, alâkadar memleketler murahasaları işbu mukavelenameyi imzalamışlardır.

